

عنوان مقاله:

از سعدی شیرازی تا اقبال لاهوری (همسانی ها و ناهمگونی های فکری و زبانی)

محل انتشار:

همایش بین المللی شرق شناسی، تاریخ و ادبیات پارسی (سال: 1395)

تعداد صفحات اصل مقاله: 12

نویسنده:

محمدحسن مقیسه - دکترای زبان و ادبیات فارسی

خلاصه مقاله:

سعدی شاعری است که در نثر و نظم به فصاحت و بلاغت شناخته شده است. مکتب ادبی او که شعر را روان و نثر را زیبا کرده بود، خیلی زود مورد تقلید ادبا و شعرا قرار گرفت. از طرف دیگر، جهانگردی و تجربه ای که او از سفر سی ساله به همراه داشت و با بسیاری از نژادها و مردم سرزمین های مختلف و امرا و پادشاهان و دانشمندان نشست و برخاست کرده بود، ذخیره های گرانباری را در ذهن وی جمع آورده بود که پس از سفر و در طی دو دفتر بوستان و گلستان آن ها را به روان ترین و شیرین ترین زبان بیان کرده است. او در این دو مجموعه ادبی نشان داده که بخوبی نسبت به موضوع های اجتماعی و خانوادگی و اخلاقی اشراق داشته و ضمن مطرح کردن درد، درمان را نیز ارائه داده است. سعدی در قصایدش از حکمت و پند و تجربه سخن می گوید و در غزل هایش از لذت عشق و محبت، و بدین ترتیب نشان می دهد که هم از عقل استفاده کرده است و هم از نیروی قدرت افزای عشق. اقبال لاهوری نیز که هفتصد سال پس از سعدی در جامعه حضور داشته، از جهات فراوانی شبیه اوست. وی نیز مانند سعدی، پس از مسافرتی که به اروپا داشته، دو دفتر مثنوی خود را که اسرار خودی و رموز بی خودی است، سروده و در آن به تبیین فلسفه خودی پرداخته که نشان می دهد مسایل سیاسی و اجتماعی و اخلاقی انسان معاصر و مسلمان خود را می دانسته و با روش فلسفی به ارائه راه حل پرداخته است. وی مانند سعدی در قالب های دیگر شعری مانند غزل، دوبیتی، رباعی و ... نیز شعر دارد و عاشقانه های او نیز دست کمی از سعدی ندارد. او نیز چون سعدی در اشعار خود از آیات قرآن و روایات اسلامی و اسطوره های کهن تمدن ایرانی به فراوانی بهره برده و با آن که ایرانی نیست به فرهنگ ایران بسیار علاقه داشته و بدان امیدوار بوده است. این دو شاعر هر چند در فاصله زمانی طولانی از یکدیگر زندگی می کرده اند، در یک هدف مشترک بوده اند: بهبود وضعیت اجتماعی و اخلاقی جامعه انسانی، و نزدیک کردن انسان به سرچشمه های اصیل و پاک اهداف الهی اش؛ واقعا هدف آن ها این بوده که انسان را به آسمان که منشا و خواستگاه اوست، نزدیک تر کنند.

کلمات کلیدی:

سعدی و اقبال؛ همانندی ها، ناهمگونی ها

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/728973>

